

ELŐTERJESZTÉS

a temetőkről és a temetkezésről szóló 20/2000. (VI. 20.) önkormányzati rendelet módosításáról

A Keleti temető, IV. szakasz 1-2 sor 3 számú sírhelyen található néhai Bors István szobrászművész és Honty Márta textiltervező iparművész és grafikus művészpár sírhelye. A város kulturális életét egykor meghatározó kiemelkedő alakjainak sírhelyét, egyetlen leszármazott leánygyermekük sajnálatosan már nem tudja egészségi állapota következtében rendszeresen látogatni, és gondozni. A sírhely a nyilvántartás alapján 2017-ben lejárt. A város erkölcsi kötelessége személyükre és művészeti tevékenységükre tekintettel az emlékezés biztosítása, fenntartása és megőrzése a jövő számára.

Bors István szobrászművész 1938. február 19-én született Kaposváron. 1956-ban érettségizett a Táncsics Mihály Gimnáziumban, majd a budapesti Iparművészeti Főiskolán Borsos Miklósnál tanult, s 1961-ben szerzett diplomát. Az iskola elvégzése után főleg bronzal dolgozott, s az ország számos pontján, de külföldön is voltak kiállításai. Első jelentős egyéni tárlatát 1969-ben rendezte meg Budapesten, a Derkovits-teremben. 1965-ben Rippl-Rónai-díjjal, 1982-ben Munkácsy Mihály-díjjal tüntették ki, s a hatvanas évektől fogva meghatározó alakja volt Kaposvár művészeti életének.

Hatott rá Henry Moore munkássága, valamint felesége, Honty Márta iparművészeti tevékenysége is. Bors felfedezte magának a primitív és az antik művészetet, s otthon érezte magát a paraszti kézművesség, a népi tárgykultúra és a gyermekrajzok világában. Művészetének volt egy vidám, játékos, részben a népi életet megidéző vonulata.

A folklór és az ősi civilizációk képi nyelvéből viszont olyan szimbólumokat alkotott, amelyekkel a modern politikai-hatalmi viszonyokról is beszélni tudott. Alkotásaiban mind erőteljesebben jelentkezett a társadalomkritika s ezzel együtt a groteszk iránti hajlam. Kiismerte a hatalom működésének mechanizmusát, és valamilyen szinten alkalmazkodott is hozzá. Tagja lett a városi tanácsnak. „A véleménye ugyanakkor megvolt arról a belterjes világról, amibe belélatott. Szobrászatában ettől kezdve a hatalom alaptípusai jelentek meg: végletekig kiélezett, deheroizáló művekben mondott véleményt az értékeket elpusztító rendszerről és különösen a torz állapotokat fenntartó emberi butaságról.” (*Mitikus képzetek*. Szerk. Géger Melinda. Kaposvár, Rippl-R. Múz., [2017]. 14. o.)

Bors Istvánt az embertelen, arc nélküli hatalom és az emberi kiszolgáltatottság egyaránt foglalkoztatta. Szenvedélyesen törekedett rá, hogy kifigurázza az erősek, a felül lévők korlátoltságát és erőszakosságát. Szobrainak nyersanyagául gyakran választotta a műanyagot – eleinte főleg takarékoságból, később inkább erkölcsi ítélet gyanánt.

Kisplasztikákat és köztéri szobrokat készített, a Nemzeti Galériában, Pécsen, Székesfehérváron és szülővárosában is számos munkája látható. Itt, a Honvéd utcai iskola előtt állították fel *Játszó fiúk* című szobrát, utóbb a városháza mellé került az *Alakoskodó*, magában az épületben kapott helyet a *Tavaszi* című térplasztika, régi gimnáziuma előtt a *Táncsics-émlékmű*, a Noszlopy Gáspár utcában a *Négy évszak*, az egyetemi campuson az *Égtájak*. Az Arany Oroszlán Gyógyszertár cégére és a Kodály-iskola Kodály-domborműve is Bors-alkotás. Legismertebb műve a kaposvári Európa parkban álló *Napkerék*; a mitikus jelképekkel díszített, forgatható szobor 2000 óta díszíti a belvárosnak.

Bors István 2003. augusztus 10-én hunyt el Kaposváron.

Honty Márta textiltervező iparművész és grafikus 1940. december 1-jén született Székesfehérváron. A Magyar Iparművészeti Főiskolát 1958 és 1963 között Hincz Gyula tanítványaként végezte el, majd – az esküvője után – Kaposváron telepedett le. Férjével, Bors István szobrásszal együtt a korszak kaposvári művészeti életének legjelentősebb alkotói közé tartozott. Több mint négy évtizeden át élt és dolgozott a somogyi megyeszékhelyen, emellett pedig itthon és külföldön is rendszeresen szerepelt országos és csoportos kiállításokon. 1967-ben megkapta a Rippl-Rónai-díjat, a következő évben a Kaposvári Városi Tanács művészeti különdíját, 1971-ben a Vaszary János-díjat. Faliképei, grafikái, gobelintervei intézményeket és otthonokat díszítenek, nagyobb méretű falikárpitjai és tűzzománc képei közintézmények külső és belső falain láthatók.

Művészete a magyar folklórral áll rokonságban, de önálló látásmód és stílus jellemzi. A népvándorlás korának pogány hitvilága, a magyar népmese és a magyar népi díszítőművészet ihlette jellegzetes textil- és tűzzománc képeinek dekoratív motívumait. Az emberiség közös múltját átfogó mitikus jelrendszeren alapult a gondolkodása, gyakran alkalmazott motívuma volt például az életfa. Gazdag formakincsét sokféleképpen variálta, az élőlények és az égitestek világa azonban harmonikus egységet alkot művészetében.

1989-től 2003-ig a Kaposvári Iparművészeti Szakközépiskolában tanított, ahol nagy szeretettel vezette be tanítványait a szövés mesterségébe. Számos egykori növendéke már maga is iparművész.

Honty Márta 2004. november 11-én hunyt el Kaposváron.

A művész házaspár felbecsülhetetlen értéket képviselő művészeti hagyatékának legfontosabb darabjait lányuk múzeumi letétként Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának rendelkezésére bocsátotta. 2005 végén emlékszoba nyílt a Dózsa György utcában, amely Bors István és Honty Márta munkásságát mutatta be. Az emlékszoba megszűntével a hagyaték gondozását az Együd Árpád Kulturális Központ vette át. 2009-ben a Vaszary Képtár pincegalériájában helyezték el a két alkotó állandó kiállítását. Bors István és Honty Márta művészeti hagyatékát utóbb – a városi közgyűlés 2021. november 24-én született döntése alapján – a kaposvári önkormányzat vásárolta meg.

A temetőkről és a temetkezésről szóló 20/2000. (VI. 20.) önkormányzati rendelet 6/A § (4) bekezdés alapján indokolt védetté nyilvánítani azt a temetési helyet, melyben olyan legalább 20 éve elhunyt személy nyugszik, aki: kiemelkedő tudományos-, sport-, vagy művészeti teljesítménnyel járult hozzá Kaposvár hírnevének öregbítéséhez, illetve kiemelkedő életműve alapján erre méltó.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata 20/2000. (VI. 20.) számú, a temetőkről és a temetkezésről szóló önkormányzati rendelete 5. számú mellékletének (a védett sírok jegyzékének) módosításával járuljon hozzá Bors István és Honty Márta sírhelyének védetté nyilvánításához a rendelet-tervezet elfogadásával.

Kaposvár, 2025. szeptember 08.

dr. Csillag Gábor
jegyző

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlésének
..../2025. (.....)
önkormányzati rendelete

a temetőkről és a temetkezésről szóló 20/2000. (VI. 20.)
önkormányzati rendelet módosításáról

[1] A rendelet célja Bors István szobrászművész és Honty Márta textiltervező iparművész és grafikus sírhelyének védetté nyilvánítása.

[2] Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlése a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény 41. § (3) bekezdésben kapott felhatalmazás alapján a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13.§ (1) bekezdés 2. pontjában meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. §

A temetőkről és a temetkezésről szóló 20/2000. (VI. 20.) önkormányzati rendelet 5. mellékletének helyébe e rendelet 1. melléklete lép.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Kaposvár, 2025. szeptember 25.

Szita Károly
polgármester

dr. Csillag Gábor
jegyző

Védett sírok

1	Abaffy Genovéva	1911	1969	az első női repülő
2	Adorján József	1894	1976	úszóedző
3	Bacskay Béla	1860	1938	festőművész
4	Barcza József (Szimpliciusz)	1846	1913	cigányprímás
5	Bereczk Antal	1818	1872	polgármester, ügyvéd
6	Bereczk Sándor	1856	1945	városi főmérnök
7	Biczó Ferenc dr.	1895	1945	címzetes leánygimnáziumi igazgató
8	Bors István és	1938	2003	szobrászművész
	Honty Márta	1940	2004	textiltervező iparművész és grafikus
9	Böszörményi-Nagy Géza dr.	1892	1953	osztályvezető főorvos, kórházigazgató, sakkolimpiai bajnok
10	Csenteri István	1828	1904	48-as honvéd
11	Dobosy Sándor	1828	1886	honvéd őrmester
12	Fehér Imre	1900	1956	1956-os áldozat
13	Folly József	1822	1904	királyi tanácsos, polgármester
14	Gábrriel János	1894	1970	munkás, a Somogy Megyei Forradalmi Nemzeti Tanács elnöke
15	Galimberty Alajos	1847	1897	festőművész
16	Ikafalvi Farkas Béla dr.	1901	1964	református lelkész
17	Kaposváry (Vétek) György	1886	1954	polgármester
18	Kovachich Öszinte	1806	1877	ügyvéd, a Somogy Megyei Takarékpénztár alapítója
19	Kovács Rezső	1915	1956	1956-os áldozat
20	Lengyel Árpád dr.	1915	1993	úszó, jogász, berlini olimpián bronzérmes
21	Lovász Erzsébet	1923	1942	„Bözsi Baba”
22	Magay Ferenc dr.	1891	1983	bírósági tanácselnök, református főgondnok
23	Mihálffy Antal dr.	1903	1953	miniszteri osztályfőnök
24	Molnár Csilla Andrea	1969	1986	szépségkirálynő
25	Németh István	1849	1911	polgármester
26	Pongrácz Károly dr.	1874	1943	tanügyi főtanácsos, gimnáziumigazgató
27	Rippl-Rónai Ödön	1865	1921	műgyűjtő, képtáralapító
28	Siposs Géza dr.	1866	1925	főjegyző
29	Tar Csátár	1836	1882	a kisdédóvó alapítója
30	Verseggy Márfy Emil	1847	1920	a főrendiház tagja, földbirtokos
31	Vigh Jenő	1931	1956	1956-os áldozat
32	Viski György	1940	1956	1956-os áldozat
33	Vitéz Reichardspergi Reichard Béla	1876	1921	ezredes, a 44-es gyalogezred parancsnoka
34	Zimmert József dr.	1866	1922	prepostplébános
35	Szent Vince-rend sírkertjében található 35 síremlékszo			irgalmas nővérek”
36	Keleti temető „K” parcella III. szegély 9-es sírhely			Borovitz Imre szobrász és kőfaragó művész alkotása

**Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlésének
a temetőkről és a temetkezésről szóló 20/2000. (VI. 20.)
önkormányzati rendelet módosításáról szóló/2025. (.....) önkormányzati
rendeletének**

Általános indokolás

A védett sírok körének bővítéséhez a rendelet 5. mellékletének módosítása szükséges

Részletes indokolás

1. §-hoz

A védett sírok köre egy új sírhellyel egészül ki.

2. §-hoz

A rendelet hatályba lépésének időpontját állapítja meg.

TÁJÉKOZTATÓ AZ ELŐZETES HATÁSVIZSGÁLAT EREDMÉNYÉRŐL

Rendelet címe:	A temetőkről és a temetkezésről szóló 20/2000. (VI. 20.) önkormányzati rendelet módosításáról			
Rendelet valamennyi jelentős hatása, különösen				
Társadalmi, gazdasági hatás:	Költségvetési hatás:	Környezeti, egészségügyi következmények:	Adminisztratív terheket befolyásoló hatás:	Egyéb hatás:
védett sírhelyek száma bővül	rendelkezésre áll	nincs	nem jelentős	nincs
A rendelet megalkotása szükséges, mert: a rendelet 5. mellékletében található védett sírok listájának egy sírhellyel történő bővítése érdekében a rendelet módosítása szükséges.				
A rendelet megalkotásának elmaradása esetén várható következmények: A művész házaspár kiemelkedő művészi életútja és hagyatéka a város és Somogy Vármegye szempontjából felbecsülhetetlen, sírhelyük védetté nyilvánításával az önkormányzat munkásságuk előtt tiszteleg, melynek elmaradása a művészeti értékrendet kérdőjelezné meg.				
A rendelet alkalmazásához szükséges feltételek:				
Személyi:	Szervezeti:	Tárgyi:	Pénzügyi:	
rendelkezésre áll	rendelkezésre áll	rendelkezésre áll	rendelkezésre áll	